

Dosarul nr. 2ra-1311/21

Prima instanță: (Judecătoria Chișinău, sediul Centru) Gh. Stratulat
Instanța de apel: (Curtea de Apel Chișinău) V. Sîrbu, V. Buhnaci, D. Dulghieru

Î N C H E I E R E

15 septembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al
Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătoria

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Dumitru Mardari

examinând admisibilitatea recursului declarat de către avocatul Răileanu Petru
în interesele lui Șalari Radu,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Șalari Radu
împotriva Ministerului Justiției cu privire la reparare a prejudiciului cauzat prin
acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor
judecătorești,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 12 mai 2021,

c o n s t a t ă :

La 19 octombrie 2018, Șalari Radu a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Ministerului Justiției cu privire la reparare a prejudiciului cauzat prin
acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor
judecătorești.

În motivarea acțiunii, Șalari Radu a menționat că la 20 decembrie 2014, a fost
pus sub învinuire de către Procuratura Centru, mun. Chișinău pentru săvârșirea
infracțiunii prevăzute de art. 303 alin. (1) din Codul penal, iar prin sentința
Judecătoria Chișinău, sediul Centru din 06 iulie 2017, a fost achitat din motiv că
fapta nu a fost comisă de inculpat.

De asemenea, reclamantul a invocat, că la 15 decembrie 2015, a fost pus sub
învinuire de către Procuratura Buiucani, mun. Chișinău pentru comiterea
infracțiunii prevăzute de art. 349 alin. (1) Cod penal, cauza fiind conexată cu cauza
de învinuire în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 303 alin. (1) din Codul
penal.

Astfel, prin sentința Judecătorei Chișinău, sediul Centru din 06 iulie 2017, a fost achitat de sub învinuire de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 303 alin. (1) Cod penal din motiv că fapta nu a fost comisă de inculpat, fiind recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 281 Cod penal la 6 luni de închisoare; în baza art. 287 alin. (1) Cod penal la 1 an de închisoare; în baza art. 349 alin. (1) Cod penal la 6 luni de închisoare, iar pentru concursul de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor, i-a fost stabilită pedeapsa definitivă la 1 an 3 luni de închisoare, cu executare în penitenciar de tip închis.

Iar, prin decizia Curții de Apel Chișinău din 19 februarie 2018, menținută prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 11 septembrie 2018, a fost casată din oficiu sentința Judecătorei Chișinău, sediul Centru din 06 iulie 2017, în partea în care a fost achitat de sub învinuire de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 349 alin. (1) Cod penal, din motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

Conform art. 84 alin. (1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor, i-a fost stabilită pedeapsa de 1 an și o lună de închisoare, cu executare în penitenciar de tip închis, iar potrivit art. 85 alin. (1) Cod penal, la pedeapsa stabilită a fost adăugată parțial pedeapsa executată stabilită prin decizia Curții de Apel Chișinău din 28 noiembrie 2013, fiindu-i stabilită pedeapsa definitivă de 13 ani și 6 luni de închisoare, cu executare în penitenciar de tip închis.

În rest, sentința Judecătorei Chișinău, sediul Centru din 06 iulie 2017, a fost menținută.

Reclamantul a reiterat că prin acțiunile organului de urmărire penală, procuraturii și instanțelor judecătorești, i-au fost încălcate drepturile sale prin punerea ilegală sub învinuire, aplicarea arestului preventiv și condamnare, deoarece a fost achitat pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 303 alin. (1) și 349 alin. (1) din Codul penal.

Șalari Radu a solicitat încasarea de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției suma de 700 000 lei cu titlu de prejudiciu moral.

Prin hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul Centru din 01 decembrie 2020, s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Șalari Radu.

Pentru a se pronunța astfel, prima instanță cu referire la circumstanțele cauzei a reținut că prin sentința Judecătorei Chișinău, sediul Centru, din 06 iulie 2017, Șalari Radu a fost achitat în temeiul art. 303 alin. (1) din Codul penal, din motivul că fapta nu a fost comisă de inculpat; a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 281 din Codul penal și i s-a stabilit pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 6 luni; a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (1) din Codul penal și i s-a stabilit pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 1 an; a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 349 alin. (1) din Codul penal și i s-a stabilit pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 6 luni, iar în baza prevederilor art. 84 din Codul penal, prin concurs de infracțiuni, prin alipirea parțială, i s-a

stabilit pedeapsa definitivă cu închisoarea pe un termen de 1 an și 3 luni, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip închis.

La fel, instanța de fond a menționat că, prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 februarie 2018, s-a admis cererea de apel înaintată de inculpatul Șalari Radu împotriva sentinței Judecătorei Chișinău, sediul Centru, din 6 iulie 2017, pe care a casat-o parțial, inclusiv din oficiu, în temeiul art. 409 alin. (2) din Codul de procedură penală, fiind pronunțat o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Șalari Radu a fost achitat pe art. 349 alin. (1) din Codul penal, pe motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii; în baza art. 84 alin. (1) din Codul penal, prin cumul parțial al pedepselor, i s-a aplicat definitiv pedeapsa de 1 an și 1 lună, cu executarea în penitenciar de tip închis, iar în baza art. 85 alin. (1) din Codul penal, la pedeapsa stabilită s-a adăugat parțial pedeapsa neexecutată stabilită prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 28 noiembrie 2013, stabilindu-i pedeapsa definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 13 ani și 6 luni, cu executarea în penitenciar de tip închis, iar în rest, sentința Judecătorei Chișinău, sediul Centru din 06 iulie 2017, s-a menținut fără modificări.

Prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 11 septembrie 2018, s-au respins ca inadmisibile recursurile ordinare declarate de procurorul din Procuratura de circumscripție Chișinău și inculpatul Șalari Radu împotriva deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 19 februarie 2018.

Astfel, instanța de judecată a conchis că reclamantul nu a probat prin mijloace de probă admisibile și pertinente prin care anume acțiuni sau inacțiuni ale organului de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanței de judecată, prin urmare nu pot fi reținute alegațiile reclamantului pe care își întemeiază acțiunea pe faptul că a fost achitat pe unele capete de acuzare, or, Șalari Radu a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 281 din Codul penal și i s-a stabilit pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 6 luni; a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (1) din Codul penal și i s-a stabilit pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 1 an, sentința Judecătorei Chișinău, sediul Centru, din 06 iulie 2017 fiind menținută în această parte prin decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 19 februarie 2018 și decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 11 septembrie 2018.

Deci, instanța de fond a menționat că faptul existenței unei sentințe de achitare nu denotă că organul de urmărire penală a admis acțiuni ilicite în privința reclamantului, or, efectuarea acțiunilor procesuale este obligația organului de urmărire penală care are drept scop, inter alia, de a descoperi persoanele care au comis infracțiuni, precum circumstanțele comiterii faptelor infracționale, măsuri procesuale care sunt necesare într-o societate democratică, întru asigurarea luptei cu criminalitatea, fiind proporționale anumitor restricții care pot fi instituite în cadrul desfășurării lor.

Concomitent, instanța de judecată a notat că dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea și modul stabilite de prezenta lege, apare în cazul devenirii definitive și irevocabile a sentinței de achitare, astfel conform prevederilor art. 466 alin. (1) din Codul de procedură penală, hotărârea instanței de judecată într-o cauză penală devine executorie la data când a rămas definitivă, astfel la caz, sentința Judecătorei Chișinău, sediul Centru, din 06 iulie 2017, a rămas definitivă din momentul respingerii recursurilor împotriva deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 19 februarie 2018, menținută prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 11 septembrie 2018.

În acest sens, instanța a reiterat că, una dintre condițiile esențiale pentru dobândirea dreptului la despăgubiri este ca sentința de condamnare definitivă să fie anulată ulterior, ceea ce, nu s-a realizat în cauza pendinte, or, aceasta a dobândit efectul puterii lucrului judecat din momentul respingerii recursurilor împotriva deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 19 februarie 2018, menținută prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 11 septembrie 2018.

Totodată, instanța de judecată a invocat că nu pot fi reținute alegațiile reclamantului cu referire la faptul că organele de urmărire penală, procuraturii și instanțelor de judecată i-au cauzat prejudicii prin înaintarea învinuirii și aplicarea arestului preventiv, dat fiind faptul că acesta nu a fost recunoscut vinovat pentru comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 303 alin. (1) și 349 alin. (1) din Codul penal, or, la materialele cauzei nu au fost administrate careva probe care să dovedească faptul că în privința lui Șalari Radu a fost aplicat arestul preventiv nemijlocit în legătură cu învinuirea adusă de comiterea infracțiunilor specificate, precum și termenul măsurii de constrângere pe care reclamantul o invocă ca ilegală, în contextul în care, pe lângă faptul că a fost achitat pentru comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 303 alin. (1) și 349 alin. (1) din Codul penal, a fost condamnat pentru comiterea altor infracțiuni.

În consecință, instanța a constatat că nu există nici un act procedural definitiv și irevocabil prin care s-ar fi stabilit ca fiind ilegale acțiunile urmăririi penale, în corespundere cu cerințele prevăzute de art. 3 din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 12 mai 2021, s-a respins apelul declarat de Șalari Radu și s-a menținut hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul Centru din 01 decembrie 2020.

La 24 iulie 2021, prin intermediul oficiului poștal, avocatul Răileanu Petru a declarat în interesele lui Șalari Radu recurs împotriva deciziei instanței de apel, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea hotărârilor judecătorești cu emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie admisă.

Recurentul, în motivarea recursului a menționat că instanța de apel a soluționat eronat litigiul în cauză și a interpretat eronat normele de drept material.

De asemenea, recurentul a invocat că deoarece la caz se atestă existența unei

sentințe de achitare pe motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii, se constată că dispune de dreptul subiectiv la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin prisma Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

Mai mult ca atât, eșecul actului de învinuire prin sine constituie o confirmare a încălcării drepturilor persoanei, comise de autorități față de cel tras la răspundere penală, indiferent dacă în final s-a ajuns sau nu la condamnarea publică, achitarea persoanei sau scoaterea de sub urmărire penală.

La 02 august 2021, instanța de recurs a expediat în adresa intimatului copia recursului, fiind recepționat de către Ministerul Justiției la data de 12 august 2021, conform avizului de recepție (f.d. 69 Vol. II).

Cu referire la termenul de declarare a recursului, instanța de recurs menționează că, Curtea de Apel Chișinău a emis dispozitivul deciziei la 12 mai 2021, iar la 06 iunie 2021, decizia motivată a instanței de apel a fost expediată avocatului Răileanu Petru prin intermediul poștei electronice (f.d. 53 Vol.II).

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Recursul a fost declarat la 24 iulie 2021, respectiv se consideră depus în termenul prevăzut de art.434 din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Examinând temeiurile recursului completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Instanța de recurs reține, că examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art. 432 din Codul de procedură civilă.

La caz, Colegiul constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate, or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării pricinii, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, relatarea situației nu constituie un temei de casare a deciziei recurate, or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 din Codul de procedură civilă.

Din recursul declarat nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise (Golder împotriva Regatului Unit, p.38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), p. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, p. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, p. 45).

Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem (a se vedea Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere cele expuse mai sus, recursul declarat de avocatul Răileanu Petru în interesele lui Șalari Radu, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă și, drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se declară inadmisibil recursul înaintat de avocatul Răileanu Petru în interesele lui Șalari Radu.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Galina Stratulat

Dumitru Mardari